

Qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi və müvafiq institusional potensialın gücləndirilməsi (2013-2016)

Samir Əliyev
İqtisadi Təşəbbüslərə Yardım İB

Hesabatın metodologiyası

- Ölkə qanunvericilik bazasının təhlili
- Rəsmi dövlət qurumlarının rəsmi internet saytlarının təhlilil
- Hökumətin və ayrı-ayrı dövlət qurumlarının hesabatlarının analizi
- Dövri mətbuatın monitorinqi
- Beynəlxalq təşkilatların və yerli müstəqil təşkilatların hesabatlarının analizi

Monitorinqin əhatə etdiyi dövr

- Yanvar, 2013 – oktyabr, 2016

Konsepsiyanın əsas çatışmazlıqları

- Konsepsiyanın icra vəziyyətini qiymətləndirməyə imkan verən vahid hesabatlılıq sistemi yoxdur, hesabatlılıq ayrı-ayrı dövlət qurumları üzrə açıqlanır
- Konsepsiyada qarşıya qoyulmuş məqsəd və hədəfləri qiymətləndirmək üçün indikatorlar sistemi mövcud deyil
- Mövcud iqtisadi vəziyyət Konsepsiyanın məqsəd və hədəflərinə yenidən baxmağı və onları müasir şəraitə uyğunlaşdırmağı tələb edir
- Ayrı-ayrı dövlət qurumları Konsepsiya üzrə öhdəliklərini nəzərdə tutan hesabatları rəsmi internet portallarında natamam yerləşdirirlər və ya ümumiyyətlə yerləşdirmirlər.
- İnkişaf Konsepsiyasının həyata keçirilməsini təmin etmək üçün qəbulu nəzərdə tutulan dövlət proqramlarının, strategiyaların, digər sənəd və tədbirlərin siyahısı ictimaiyyət üçün açıq olmayıb

İnstitusional potensialın gücləndirilməsi

İnstitusional potensialın gücləndirilməsinin Konsepsiyada nəzərdə tutulan üç əsas istiqaməti:

- dövlət sektorunda insan resurslarının inkişafı
- "elektron hökumət" fəaliyyətinin genişləndirilməsi
- institusional islahatların davam etdirilməsi

İnstitusional potensialın gücləndirilməsi

Əqli mülkiyyət hüquqlarının pozulmasına qarşı səmərəli tədbirlərin görülməsi çərçivəsində:

- Müəllif Hüquqları Agentliyinin səlahiyyətlərinin artırılması.

Hüquq mühafizə orqanlarının fəaliyyətinin müasir tələblərə uyğun qurulması, onların fəaliyyətində şəffaflyq və açıqlıq prinsiplərinin rəhbər tutulması

- Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə İdarəsinin statusu və səlahiyyətləti artırılaraq Baş İdarəyə çevrilməsi
- Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi ləğv edilərək onun bazasında Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti və Xarici Kəşfiyyat Xidməti yaradılıb.

İnstitusional potensialın gücləndirilməsi

Korrupsiyaya qarşı mübarizə tədbirlərinin genişləndirilməsi

- Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə İdarəsinin statusu və səlahiyyətləri artırılaraq Baş İdarəyə çevrilməsi.
- Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Apelyasiya Şurasının (həmçinin mərkəzi və yerli icra hakimiyyətləri orqanları yanında) yaradılması

Vətəndaş və təşkilatların xidmətlərdən sadə, asan və sərbəst istifadəsi üzrə kompleks tədbirlərin davam etdirilməsi, elektron kanallar vasitəsilə ictimaiyyətə təqdim edilən dövlət xidmətlərinin sayının artırılması

- Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin fəaliyyətin genişləndirilməsi

Əqli mülkiyyət hüquqlarının pozulmasına qarşı səmərəli tədbirlərin görülməsi

Şəffaflıq və hesabatlılığın artırılması üzrə tədbirlər

- Nəzarət markalarının və beynəlxalq standart eyniləşdirmə nömrələrinin verilməsindən əldə olunan vəsaitdən istifadə edilməsi və həmin vəsaitdən istifadə haqqında hesabatın dərc olunması Qaydası

Nəzarət tədbirlərinin gücləndirilməsi

- Nüsxələrinə nəzarət markası yapışdırılması nəzərdə tutulan müəlliflik hüququ və əlaqəli hüquqlar obyektlərinin (audiovizual əsər, fonogram, kompyuter programı, məlumat toplusu, kitab) dövlət reyestrinin aparılması Qaydaları
- Beynəlxalq standart eyniləşdirmə nömrələrinin verilməsi Qaydaları
- Nəzarət markasının forması, uçotu, istifadəsi və verilməsi Qaydaları

Əqli mülkiyyət hüquqlarının pozulmasına qarşı səmərəli tədbirlərin görülməsi

Dövlət qurumlarının səlahiyyətlərinin artırılması

- Müəllif Hüquqları Agentliyinin səlahiyyətlərinin artırılması və nəzarət imkanlarının genişləndirilməsi.
- Tərkibində əqli mülkiyyət hüquqlarının obyektləri olan malların buraxılışının dayandırılması, buraxılışın dayandırılma müddətinin uzadılması, qəbul edilən qərarlar barədə ərizəçiyə və bəyannaməçiyə məlumat verilməsi Qaydaları
- Nəzarət markalarının qeyri-qanuni yayılmasının qarşısının alınması və vergi nəzarəti zamanı Vergi Məcəlləsinin tələblərinin pozulması ilə bağlı məsələlər Vergilər Nazirliyinə tapşırılıb.

Cəza tədbirlərinin sərtləşdirilməsi

- İnzibati Xətalər Məcəlləsinə dəyişikliklər edilərək müəllif hüquqlarının pozulmasına gətirən bir sıra fəaliyyətlərə cərimələr tətbiq edilib

Hüquq mühafizə orqanlarının fəaliyyətinin müasir tələblərə uyğun qurulması, onların fəaliyyətində şəffaflıq və açıqlıq prinsiplərinin rəhbər tutulması

Hüquq mühafizə orqanlarının fəaliyyətinin müasir tələblərə uyğun qurulması istiqamətində atılan addımlar:

- Prokurorluq orqanlarında istifadədə olan "Elektron Sənəd Dövriyyəsi Proqramı" təkmilləşdirilmiş, "Elektron cinayət" Proqramından istifadə qaydalarının təsdiqi.
- Polis orqanlarının müvəqqəti saxlama yerlərində saxlanılan şəxslərin mühafizəsi və müşayiəti qaydalarına dair Təlimat" təsdiqi
- "Təhlükəsiz şəhər" avtomatlaşdırılmış idarəetmə sisteminin tətbiqi

Hüquq mühafizə orqanlarının fəaliyyətinin müasir tələblərə uyğun qurulması, onların fəaliyyətində şəffaflıq və açıqlıq prinsiplərinin rəhbər tutulması

Hüquq mühafizə orqanlarının fəaliyyətinin şəffaflığın tələblərə uyğun qurulması istiqamətində atılan addımlar:

- Dövlət Gömrük Komitəsində məmur-vətəndaş təmasının minimuma endirilməsi və elektron gömrük xidmətlərinin genişləndirilməsi
- Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyində informasiya azadlığı ilə bağlı daxili icraat Qaydalarının təsdiqi
- Daxili işlər orqanlarında xidmətə qəbul olunmaq üçün namizədlərlə müsabiqənin keçirilməsi Qaydalarının təsdiqi
- Korrupsiyaya qarşı mübarizəyə dair 2012-2015-ci illər üçün Milli Fəaliyyət Planına bəzi fəaliyyətlərin daxil edilməsi

Dövlət qulluqçularının sosial müdafiəsi və sosial təminatı sisteminin gücləndirilməsi

- 2013-cü ildə dövlət qulluqçularının vəzifə maaşına ixtisas dərəcələrinə görə ödənilən aylıq əlavə haqları orta hesabla 120% artırılıb.
- 2013-cü ildə dövlət qulluqçularının aylıq vəzifə maaşları minimum məbləği orta hesabla 34% artırılıb.
- Hakimiyyət səlahiyyəti verilən dövlət qulluqçularının əhatə dairəsi genişlənib.
- Dövlət qulluqçularının əlavə təhsilə sosial təminat verilməsi.

Korrupsiyaya qarşı mübarizə tədbirlərinin genişləndirilməsi

Yerli özünüidarə sistemində korrupsiyaya qarşı mübarizənin gücləndirilməsi:

- Bələdiyyə qulluqçularının etik davranış qaydalarının qəbulu.
- Bələdiyyə qulluğuna müsabiqənin elan edilməsi, sənədlərin qəbulu, müsabiqənin keçirilməsi və nəticələrinin qiymətləndirilməsi Qaydasının təsdiqi

Sahibkarlığın inkişafına mane olan korrupsiya amillərilə mübarizə:

- “Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların 2 il müddətinə dayandırılması.
- Lisenziyaların sayının və verilməsi müddətini azaldılması.
- “Sahibkarlıq fəaliyyəti sahəsində Universal Çağrı Mərkəzinin yaradılması

Korrupsiyaya qarşı mübarizə tədbirlərinin genişləndirilməsi

Gömrük sistemində şəffaflıq və hesabatlılığın artırılması

- Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsinin Fəaliyyətin Qiymətləndirilməsi və İnkişaf Proqramları Baş İdarəsi haqqında Əsasnamənin təsdiqi.
- “Gömrük tarifi haqqında” Qanunun qəbulu.
- “Gömrük sistemində islahatların davam etdirilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında” Sərəncam
- 2016-cı ildə Malların və nəqliyyat vasitələrinin gömrük sərhədindən keçirilməsi üçün “Yaşıl dəhliz” və digər buraxılış sistemlərindən istifadə QAYDALARI təsdiqi

Dövlət qulluğunda şəffaflığı artırılması:

- Dövlət qulluqçusunun xidməti fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi Qaydalarının təsdiqi

Korrupsiyaya qarşı mübarizə tədbirlərinin genişləndirilməsi

Tikintiyə icazə, tikintiyə nəzarət və tikintinin istismarına icazə ilə bağlı korrupsiyaya qarşı mübarizə addımları

2013-2016-cı illərdə tikinti sektorunda tikinti şirkətlərinin və əhəlinin öz hüquqlarını müdafiə etməsinə imkan yaradan xeyli sayda normativ hüquqi aktlar qəbul edilib

- “Tikintilərin Dövlət reyestrinə daxil edilən məlumatların tərkibi, həmin məlumatların təqdim edilməsi və reyestrin aparılması
- “Dövlət şəhərsalma nəzarətinin həyata keçirilməsi qaydaları
- “Texniki nəzarətin həyata keçirilməsinin tələb olunmadığı tikinti obyektlərinin siyahısı”nın təsdiq edilməsi haqqında” Qərar
- “Tikintiyə icazədə nəzərdə tutulan əlavə şərtlərin siyahısı və onların tətbiqi halları Qərarı
- Tikinti layihələrinin ekspertizadan keçirilməsi Qaydaları
- Tikintiyə dövlət nəzarətinin həyata keçirilməsi Qaydaları
- Tikinti materiallarının və məmulatının standartlara uyğunluğunun yoxlanılması Qaydaları
- Tikinti işlərinin dayandırılması Qaydası
- Tikintiyə icazənin qüvvədə olma müddətinin uzadılması ilə bağlı hallar

Korrupsiyaya qarşı mübarizə tədbirlərinin genişləndirilməsi

Dövlət qurumlarında və büdcədən maliyyələşən təşkilatlarda çalışanların maddi rifahının yüksəldilməsi yolu ilə korrupsiyaya qarşı mübarizə addımları

- Daxili İşlər Nazirliyinə müəyyən olunmuş müvafiq fondlar dairəsində, polis əməkdaşına hər il ən azı bir aylıq vəzifə maaşları həcmində maddi yardım və ən azı bir aylıq vəzifə maaşları həcmində mükafat vermək səlahiyyəti verilib
- **2013-cü ildə** dövlət orqanlarında qulluq edən dövlət qulluqçularının aylıq vəzifə maaşının minimum məbləği inzibati vəzifələr üçün 175 manatdan 250 manata (artım 43%), yardımçı vəzifələr üçün 120 manatdan 150 manata (artım 25%) qaldırılıb.
- Səhiyyə Nazirliyinə, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinə cərimələrdən toplanan və Nazirliyin xüsusi hesabına köçürülən vəsaitin 25 faizi inzibati xətlər haqqında işlər üzrə icraatın aparılmasında iştirak edən işçilərin sosial müdafiəsini gücləndirmək və maddi təminatını yaxşılaşdırmaq məqsədi ilə yönəldilməsi səlahiyyəti verilib
- ASAN xidmətinin öz xəzinə hesabına dövlət rüsumlarından daxil olan vəsaitdən Dövlət Agentliyinin və “ASAN xidmət” mərkəzlərində fəaliyyət göstərən digər dövlət orqanlarının işçilərinin maddi təminatını yaxşılaşdırması hüququnun verilməsi

Korrupsiyaya qarşı mübarizə tədbirlərinin genişləndirilməsi

Digər sahələrdə

- Azərbaycanın “Korrupsiya ilə əlaqədar cinayət məsuliyyəti haqqında” Konvensiyanın Əlavə Protokoluna qoşulması
- Səhiyyə Nazirliyinin tabeliyində olan səhiyyə müəssisələrində vakant elan edilmiş vəzifələrə həkimlərin mərkəzləşdirilmiş qaydada işə qəbulu qaydaları
- Müəllimlərin Etik Davranış Qaydalarının təsdiqi

Bələdiyyələrin potensialının gücləndirilməsi, bələdiyyə idarəçiliyi sahəsində ixtisaslaşmış kadrların hazırlanması

Bələdiyyələrin maliyyə potensialının gücləndirilməsi ilə bağlı addımlar:

- Fiziki şəxslərin əmlak vergisinin vergi bazasının təkmilləşdirilməsi.
- Məqsədsiz maliyyə yardımlarının - dotasiyaların verilməsi meyarlarının artırılması
- Məqsədli maliyyə yardımlarının ayrılması mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi

Bələdiyyələrin maliyyə potensialının məhdudlaşdırılması ilə bağlı addımlar:

- 2017-ci il yanvarın 1-dən etibarən kənd təsərrüfatına yaralı olan ancaq istifadə edilməyən torpaqlar üzrə torpaq vergisi dövlət büdcəsinə köçürüləcək.
- İnvestisiya təşviqi sənədini almış hüquqi şəxs və fərdi sahibkar həmin sənədi aldığı tarixdən mülkiyyətində və ya istifadə əsində olan müvafiq torpaqlara görə 7 il müddətinə torpaq vergisini ödəməkdən azaddır. Analoji güzəşt sənaye və texnoloji parkların rezidenti olan fiziki şəxslərə də şamil edilir.

Bələdiyyələrin potensialının gücləndirilməsi, bələdiyyə idarəçiliyi sahəsində ixtisaslaşmış kadrların hazırlanması

Bələdiyyələrin kadr potensialının gücləndirilməsi ilə bağlı addımlar:

- Bələdiyyə qulluğuna qəbul mexanizmi dəyişdirilərək müsabiqə əsasında qəbul mexanizmi qəbul edilib.
- Bələdiyyə qulluqçularının etik davranış qaydaları qəbul edilib

Bələdiyyələrin potensialının gücləndirilməsi, bələdiyyə idarəçiliyi sahəsində ixtisaslaşmış kadrların hazırlanması

Şəffaflıq və hesabatlılığın artırılması ilə bağlı addımlar:

- 2015-ci il yanvarın 1-dən etibarən bələdiyyələr tərəfindən yerli vergi və ödənişlərin nağd şəkildə qəbul olunması qadağan edilib.
- Bələdiyyələrin üzərinə onların tabeliyində olan müəssisə və təşkilatların rüblük və illik maliyyə hesabatlarını dərc edilməsi öhdəliyi qoyulub.
- Bələdiyyələrin hazırladıqları hüquqi aktların layihələrinə dair ictimai dinləmə və ictimai müzakirənin keçirilməsi Qaydası təsdiq edilib.
- Bələdiyyənin görülmüş işlər haqqında, o cümlədən maliyyə vəsaitlərinin və bələdiyyə mülkiyyətinin istifadəsi haqqında seçicilərinə hesabat verməsi, bələdiyyə hesabatlarının bələdiyyə binasının qarşısında xüsusi lövhələrdə yerləşdirilməsini, habelə elan, bülleten, vərəqə, yerli mətbuat, internet saytı və digər vasitələrlə əhaliyə çatdırılması öhdəliyi qanunvericiliyə daxil edilib

Bələdiyyələrin potensialının gücləndirilməsi, bələdiyyə idarəçiliyi sahəsində ixtisaslaşmış kadrların hazırlanması

Bələdiyyələr üzərində nəzarətin gücləndirilməsi ilə bağlı addımlar:

- Bələdiyyə seçicilərə verdiyi hesabatı təsdiq etdikdən sonra 10 gün müddətində bələdiyyələrin fəaliyyətinə inzibati nəzarəti həyata keçirən orqana göndərməlidir. Bundan başqa müvafiq icra hakimiyyəti orqanı hesabat dövründə bələdiyyənin fəaliyyətini qeyri-qənaətbəxş hesab etdikdə bələdiyyənin vaxtından əvvəl buraxılması ilə bağlı Milli Məclisinə müraciət etmək hüququ qazanıb.

Bələdiyyələrin böyüdülməsi ilə bağlı addımlar:

- Ölkədə bələdiyyələrin sayı 1607-yə qədər azaldılıb. Bu, ikinci birləşmə addımıdır. İlk birləşmə 2009-cu ildə keçirilmişdi və bələdiyyələrin sayı 2757-dən 1718-ə qədər azaldılmışdı. Hazırda 73 şəhər, 147 qəsəbə, 1387 kənd bələdiyyəsi fəaliyyət göstərir.

Bələdiyyələrin potensialının gücləndirilməsi, bələdiyyə idarəçiliyi sahəsində ixtisaslaşmış kadrların hazırlanması

Bələdiyyələrin bəzi sahələrdə hüquqlarının artırılması ilə bağlı addımlar:

- Yerli özünüidarə qurumlarına öz mülkiyyətlərində olan yaşıllıqları mühafisə etmək səlahiyyəti verilib.
- Bələdiyyə qurumlarına publik hüquqi şəxslər yaratmaq hüququ verilib.
- Bələdiyyə mülkiyyətində olan uzunmüddətli müvəqqəti istifadə hüququ 99 ildən 49 ilədək endirilib.
- Yerli özünüidarə qurumlarına kənd təsərrüfatı kooperasiyaları ilə əməkdaşlıq etmək imkanları verilib.

Qeyri-hökumət təşkilatlarının, xüsusən bölgələrdə fəaliyyətinin dəstəklənməsi

Qeyri-hökumət təşkilatlarının fəaliyyətini tənzimləyən əsas Qanuna - “Qeyri-hökumət təşkilatları (ictimai birliklər və fondlar) haqqında” Qanuna bir sıra dəyişikliklər edilib:

- Qeyri-hökumət təşkilatlarının icra orqanları tərəfindən təşkilatın üzvlərinin hüquqlarının pozulduğu halda məhkəmə qərarı ilə QHT-nin fəaliyyəti bir ilədək dayandırıla bilər.
- Xarici dövlətlərin qeyri-hökumət təşkilatları tərəfindən Azərbaycan Respublikasının ərazisində bir nümayəndəlik və ya filial yaradıla bilər.
- Qeyri-hökumət təşkilatının filialı və nümayəndəliyi Əsasnamədə müəyyən edilmiş fəaliyyət predmetinə və vəzifələrinə uyğun fəaliyyət göstərməlidir.

Qeyri-hökumət təşkilatlarının, xüsusən bölgələrdə fəaliyyətinin dəstəklənməsi (davamı)

- Azərbaycan Respublikasında xarici dövlətlərin qeyri-hökumət təşkilatlarının filial və nümayəndəliklərinin dövlət qeydiyyatı həmin təşkilatlarla bağlanmış saziş əsasında həyata keçirilir. Sazişdə onun qüvvədə olma müddəti göstərilməlidir.
- Qeyri-hökumət təşkilatı peşəkar dini fəaliyyətlə məşğul ola bilməz.
- Qeyri-hökumət təşkilatı, habelə xarici dövlətlərin qeyri-hökumət təşkilatlarının filial və ya nümayəndəlikləri qəbul etdiyi ianələrin məbləği və ianəni vermiş şəxslər barədə məlumatları müvafiq icra hakimiyyəti orqanına təqdim edir. Əks halda belə ianələr üzrə bank əməliyyatları və hər hansı digər əməliyyatlar aparıla bilməz.

Qeyri-hökumət təşkilatlarının, xüsusən bölgələrdə fəaliyyətinin dəstəklənməsi

- Qeyri-hökumət təşkilatı tərəfindən xarici maliyyə mənbələri hesabına xidmətlərin göstərilməsi və ya işlərin görülməsi haqqında müqavilə qeydə alınması üçün qeyri-hökumət təşkilatı tərəfindən müvafiq icra hakimiyyəti orqanına təqdim olunur. Müqavilə olmadan və ya qeydiyyatda alınmamış müqavilə üzrə xidmətlər göstərən və ya işlər görən qeyri-hökumət təşkilatı İnzibati Xətalər Məcəlləsinə əsasən məsuliyyət daşıyır.
- İctimai birliyin səlahiyyət müddəti bitmiş icra orqanları tərəfindən təşkilatın fəaliyyəti ilə əlaqədar hər hansı qərarların qəbul edilməsinə və ya sənədlərin imzalanmasına yol verilmir.
- Xarici dövlətin qeyri-hökumət təşkilatının filialının və nümayəndəliyinin rəhbərinin təyin edilməsi barədə sənəddə onun səlahiyyət müddəti göstərməlidir.

Qeyri-hökumət təşkilatlarının, xüsusən bölgələrdə fəaliyyətinin dəstəklənməsi (davamı)

- Xarici dövlətlərin qeyri-hökumət təşkilatlarının filial və nümayəndəlikləri korrupsiya hüquqpozmalarının, habelə cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasının və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinin qarşısının alınması məqsədi ilə onun üçün müvafiq qanunvericiliklə müəyyən edilmiş tədbirləri yerinə yetirməlidirlər.
- Qeyri-hökumət təşkilatlarının, habelə xarici dövlətlərin qeyri-hökumət təşkilatlarının filial və ya nümayəndəliklərinin fəaliyyətinin onların nizamnamələrinə (əsasnamələrinə) və Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğunluğunun öyrənilməsi məqsədilə müvafiq icra hakimiyyəti orqanına yoxlama aparmaq səlahiyyətinin verilməsi.

Vətəndaşların dövlət tərəfindən yayımlanan məlumatlara çıxış imkanlarının artırılması

- Dövlət tərəfindən yayımlanan məlumatlara vətəndaşların çıxış imkanlarının və əhaliyə göstərilən xidmətlərin keyfiyyətinin artırılması üçün Prezidentin 5 fevral 2013-cü il tarixli Fərmanı ilə “Elektron hökumət” portalı haqqında Əsasnamə” təsdiq edilib.
- Bir sıra dövlət qurumlarının (*Dövlət Gömrük Komitəsi, Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət Qulluğu Məsələləri üzrə Komissiyası, Dövlət Miqrasiya Xidməti Ədliyyə Nazirliyi*) informasiya azadlığı ilə bağlı daxili icraat Qaydaları” təsdiq edilib.
- “Elektron kənd təsərrüfatı” informasiya sistemindən istifadə Qaydaları qəbul edilib.
- Borclunun ölkədən getmək hüququnun müvəqqəti məhdudlaşdırılması barədə məlumatın verilməsi üzrə inzibati rəqlament təsdiq edilib.
- Dövlət sirrinə aid edilən məlumatların Siyahısında dəyişiklik edilib.

Dövlət sektorunda bir sıra xidmətlərin müvafiq sahə üzrə ixtisaslaşmış özəl müəssisələrə ötürülməsi

- Özəl sektorun iştirakına imkan yaradan yeganə addım Nazirlər Kabineti “Sosial xidmət haqqında” Qanuna əsaslanaraq 2013-cü il 31 yanvar tarixli 17 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş **“Evdə (səyyar) sosial xidmətin göstərilməsi Qaydasının** qəbulu olub.

Elektron kanallar vasitəsilə ictimaiyyətə təqdim edilən dövlət xidmətlərinin sayının artırılması (davamı)

ASAN xidmətləri vasitəsilə aşağıdakı dövlət xidmətlərinə çıxış imkanlarını yaxşılaşdırılıb:

- yaşayış yeri üzrə qeydiyyatda olan şəxslər haqqında arayışın verilməsi
- mənzillər üzərində mülkiyyət hüquqlarının ilkin və təkrar dövlət qeydiyyatına alınması barədə çıxarışların, texniki pasportların verilməsi
- daşınmaz əmlakın təsvirinə, dövlət qeydiyyatına alınmış hüquqlara və onların məhdudlaşdırılmasına (yüklülyünə) dair dövlət reyestrindən arayışların verilməsi;
- fərdi yaşayış evləri üzərində mülkiyyət hüquqlarının təkrar dövlət qeydiyyatına alınması barədə çıxarışların, texniki pasportların verilməsi ;
- əcnəbilərə və vətəndaşlığı olmayan şəxslərə Azərbaycan Respublikasının ərazisində müvəqqəti və daimi yaşamaq üçün icazələrin, habelə haqqı ödənilən əmək fəaliyyətini həyata keçirmələri üçün iş icazələrinin verilməsi

Elektron kanallar vasitəsilə ictimaiyyətə təqdim edilən dövlət xidmətlərinin sayının artırılması (davamı)

- şəxsin Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlığına mənsubiyyətinin müəyyənləşdirilməsi ilə bağlı sorğuların qəbulu və cavablandırılması
- yaşayış yeri üzrə qeydiyyatda alındığı və ya qeydiyyatdan çıxarıldığı hallarda çağırışçıların və hərbi vəzifəli vətəndaşların hərbi qeydiyyata alınması və hərbi qeydiyyatdan çıxarılması (
- xaricdə istifadə üçün nəzərdə tutulan sənədlərə dair Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən apostil verilməsi üçün sənədlərin qəbulu
- taksi minik avtomobilləri ilə sərnişin daşınmasına xüsusi razılıq (lisenziya) verilməsi, taksi minik avtomobilləri ilə sərnişin daşınmasını həyata keçirən sadələşdirilmiş vergi ödəyicilərinə məxsus nəqliyyat vasitəsinə “Fərqlənmə nişanı”nın verilməsi
- sahibkarlıq fəaliyyətinin həyata keçirilməsi üçün tələb olunan (dövlət təhlükəsizliyindən irəli gələn hallar istisna olmaqla) xüsusi razılıq (lisenziya) verilməsi

Elektron kanallar vasitəsilə ictimaiyyətə təqdim edilən dövlət xidmətlərinin sayının artırılması

- “ASAN xidmət” mərkəzlərinə xüsusi notariusların fəaliyyətinin təşkili ilə bağlı müqavilələr bağlamaq və xüsusi notariuslar tərəfindən tutulan haqların Dövlət Agentliyinin xüsusi hesabına köçürülən hissəsini müəyyən etmək vəzifəsi də tapşırılıb.
- Prezidentin 18 mart 2013-cü il tarixli 852 nömrəli Fərmanı ilə “ASAN xidmət” mərkəzlərində aşağıdakı funksional yardımçı xidmətlər həyata keçirmək hüququ verilib.
- Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinə Dövlət Xidmətlərinin Elektron Reyestrini yaratmaq tapşırılıb.
- Bir sıra dövlət qurumlarında (Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi, Dövlət Gömrük Komitəsi, Maliyyə Nazirliyi, Səhiyyə Nazirliyi, Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi) elektron xidmətlərin inzibati reqlamentləri təsdiq edilib.

Daxili bazarın təhlükəli məhsullardan qorunmasında, ticarətdə texniki maneələrin aradan qaldırılmasında və sahibkarlığın inkişafında əhəmiyyəti böyük olan standartlaşdırma sisteminin beynəlxalq tələblərə uyğunlaşdırılması, təkmilləşdirilməsi və inkişaf etdirilməsi

Daxilin bazarın təhlükəli məhsullardan qorunması əsasən 3 istiqamətdə aparılıb:

- Gömrük keçid-məntəqələrində ölkəyə gətirilən mallara nəzarətin gücləndirilməsi
- Beynəlxalq tələblərə uyğun dövlət standartlarının qəbulu
- Keyfiyyətsiz malların satışının qadağan edilməsi

NƏTİCƏLƏR

- Bəzi səlahiyyətli dövlət qurumlarının səlahiyyətlərinin və nəzarət imkanlarının artırılmasına rəğmən monitoring olunan sektorda əhəmiyyətli institusional dəyişiklik baş verməyib
- Dövlət qurumlarının elektron xidmətlərinin sürətlə genişlənməsi və əhəlinin bu xidmətlərdən istifadə imkanlarının artması baş verir
- Qanunvericiliyə edilmiş dəyişikliklər və yeni qəbul edilmiş normativ aktlar daha çox şəffaflığın və həesabatlılığın artırılmasına yönəldilib

NƏTİCƏLƏR (davamı)

- Dövlət xidmətlərinin sayının və çeşidinin artması fonunda bu xidmətlərin özəl sektora ötürülməsi nəinki baş vermir, hətta bəzi özəl xidmətləri dövlət qurumları (ASAN xidmət) öz üzərinə götürməyə cəhd edir
- Dövlət qurumlarının nəzarətinin gücləndirilməsi fonunda vətəndaş cəmiyyəti institutlarının nəzarətinin məhdudlaşdırılması müşahidə edilir
- Hüquq-mühafizə orqanlarının fəaliyyətinə dair qəbul edilmiş normativ aktlarına çıxışın məhdudlaşdırılması müşahidə edilir

Tövsiyələr

Bələdiyyələrin potensialının gücləndirilməsi, bələdiyyə idarəçiliyi sahəsində ixtisaslaşmış kadrların hazırlanması

- Bələdiyyələrin potensialının gücləndirilməsi, bələdiyyə idarəçiliyi sahəsində ixtisaslaşmış kadrların hazırlanması istiqamətində real nəticələr əldə etmək üçün aşağıdakı addımların atılması məqsədəuyğun olardı:
- Bələdiyyələrin səlahiyyətlərə uyğun maliyyə resuslarının formalaşmasına nail olmaq üçün “minimal büdcə təminatı” mexanizminin tətbiqinin hüquqi əsasları yaradılmalıdır ;
- Yerli idarəetmədə islahatlar aparılmalı, yerli səviyyədə idarəetmədə paralellik aradan qaldırılmalı, bələdiyyələrə tam və müstəsna səlahiyyətlər verilməlidir
- Bələdiyyələrə onların səlahiyyətlərinin həyata keçirilməsini təmin edə biləcək dayanıqlı maliyyə mənbələri verilməli, vergi qanunvericiliyinə dəyişiklik etməklə paylı vergi sistemi tətbiqi imkanları nəzərdən keçirilməlidir;
- Bələdiyyələrə dövlət büdcəsindən transfertlərin verilməsinin mövcud mexanizmləri təkmilləşdirilməli, bələdiyyələrə məqsədsiz transfertlərlə yanaşı məqsədli transfertlərin də verilməsi təmin edilməli və transfertlərin həcmi əhəmiyyətli dərəcədə artırılmalıdır;
- Bələdiyyələrin mövcud vergi mənbələrindən səmərəli istifadə etmələrini təmin etmək üçün vergitutma mexanizmləri təkmilləşdirilməlidir;

Tövsiyələr

Bələdiyyələrin potensialının gücləndirilməsi, bələdiyyə idarəçiliyi sahəsində ixtisaslaşmış kadrların hazırlanması

- Bələdiyyələrin əlverişli şərtlərlə kreditləşməsi üçün uyğun mexanizmlər işlənib hazırlanmalı, bələdiyyələrin inkişafını dəstəkləyən müxtəlif maliyyə fondlarının yaradılması dəstəklənməlidir.
- Bələdiyyə kadrlarının hazırlığı sistemi yaradılmalı, tədris proqramları təkmilləşdirilməli, təlim-tədris proqramlarının rəsmi akkreditasiyası həyata keçirilməlidir;
- İxtisasartırma kursları ehtiyaçlılığa əsaslanmalıdır. Bunu nəzərə alaraq bələdiyyə birlikləri və səlahiyyətli dövlət qurumları təlim ehtiyaclarının dəqiq və müntəzəm müəyyənləşdirilməsinə imkan verən mexanizm işləyib hazırlamalıdır;
- Nazirlər Kabineti bələdiyyə qulluğu üzrə peşə-ixtisas standartları müəyyənləşdirməlidir;
- Bələdiyyə kadrlarının yenidən hazırlığı və ixtisaslarının artırılması sahəsində milli strategiya işlənib hazırlanmalı, bələdiyyə kadrlarının daha geniş hissəsini əhatə etmək üçün regional təlim-tədris mərkəzləri yaradılmalıdır.

Tövsiyələr

Korrupsiyaya qarşı mübarizə tədbirlərinin genişləndirilməsi

- Korrupsiyaya qarşı mübarizə prosesinə vətəndaş cəmiyyətinin təmsilçiləri (dövrü mətbuat, QHT-lər, hərəkatlar, koalisiyalar və s.) cəlbinin gücləndirilməsi
- Maraqların toqquşmasının qarşısının alınmasının (maraq konflikti subyektlərinin dairəsi genişləndirilməsi və dəqiqləşdirilməsi) və maliyyə xarakterli məlumatların təqdim edilməsinin konkret mexanizmləri işlənilməli, məlumatların ictimaiyyətə açıqlanmasının icbariliyi təmin edilməlidir
- Satınalmalar sahəsində qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, satınalmaların nəticələrinin ictimailəşdirilməsinin və dövrü mətbuatda məlumatlar yerləşdirilməsinin öhdəlik kimi nəzərdə tutulması
- Əhəlinin və ya şirkətlərin tenderlər barədə məlumata bərabər çıxış imkanının artırılması üçün elektron hərracların təşkili
- Dövlətə məxsus şirkətlər, həmçinin dövlət payı olan şirkətlərin, səhmdar cəmiyyətlərin fəaliyyətinin səmərəliliyinin artırılması məqsədilə korporativ idarəetmə standartlarının tətbiqi
- Dövlət qurumlarının və şirkətlərinin “İnformasiya əldə etmək haqqında” qanunun tələblərinə əsasən rəsmi internet səhifələrində müvafiq məlumatların yerləşdirilməsinin təmin edilməsi

Tövsiyələr

Qeyri-hökumət təşkilatlarının, xüsusən bölgələrdə fəaliyyətinin dəstəklənməsi

- QHT və fondların, ictimai birliklərin, qeyri-kommersiya qurumlarının fəaliyyətini tənzimləyən qanunvericilik aktları yenidən işlənməli, mövcud qanunlarda olan, eyni zamanda sonradan daxil edilən azadlıqları məhdudlaşdıran normalarından imtina edilməlidir
- Birləşmək azadlığını reallaşdırmaq istəyən və QHT quran şəxslərin, habelə xarici qeyri-kommersiya qurumlarının filial və nümayəndəliklərinin qeydiyyat proseduraları sadələşdirilməli, qeyri-kommersiya qurumlarının qeydiyyatının mətbu orqanlarda olduğu kimi bildiriş sistemində keçirilməsi təmin edilməlidir.
- Hüquqi şəxslərin dövlət qeydiyyatı və dövlət reyestri haqqında Qanunda QHT-lərə dair normalar tamamilə yenilənməli, dövlət qeydiyyatı bildiriş sistemində görə sadələşdirilməş formada həyata keçirilməlidir.
- Qeyri kommersiya qurumlarının, xarici qeyri kommersiya qurumlarının filial və nümayəndəliklərinin fəaliyyətinə mane olan bütün normalar aradan qaldırılmalı, grant və ianələrin qeydiyyat sistemi ləğv edilməli, alınan grant və ianələr haqqında məlumat sadəcə illik maliyyə hesabatında təqdim edilməli, grant və ianələrə dair banklarda əməliyyat heç bir ön şərtə bağlı olmadan tam sərbəst olmalı, grant və ianə ödənişlərində qanunla yol verilən hər iki 91 ödəniş sistemi, nağd və köçürmə sistemi mümkün olmalıdır.

Tövsiyələr

Qeyri-hökumət təşkilatlarının, xüsusən bölgələrdə fəaliyyətinin dəstəklənməsi

- Donorların sərbəst fəaliyyətinə mane olan bütün normalar qanunvericilikdən çıxarılmalıdır. Azərbaycanda fəaliyyət göstərən xarici QHTlərin filial və nümayəndəliklərinin Azərbaycandakı hər hansı fəaliyyətinə məhdudiyət qoyulmamalı, qanunvericilikdə bu tip ayrışkıllıqlərə yer verilməməlidir.
- QHT-lərin fəaliyyətinə xitam verilməsinə əsas təşkil edən süni səbəblər Qanundan çıxarılmalıdır. QHTnin yazılı xəbərdarlıq alması, yaxud inzibati qaydada cəzalandırılması təkbaşına onun ləğvinə əsas təşkil etməməlidir. İnzibati cərimələrin miqdarı 2008-ci ilədək olan limitlərə geri çəkilməli, heç bir kommersiona məqsədi olmayan qeyri-kommersiona qurumlarının yüksək cərimələri İnzibati Xətalər Məcəlləsindən çıxarılmalıdır.
- QHT-lərin fəaliyyətini tənzimləyən birbaşa və əlaqəli normativ hüquqi aktlar yenidən nəzərdən keçirilməli, onları müddəaları QHT-lərin fəaliyyətini əngəlləyici olmamalı, tənzimləyici olmalıdır;
- Qanunvericilikdə xarici hüquq şəxslərin nümayəndəlik və filiallarının qeydiyyatı üçün tələb olunan əngəlləyici proseduralar sadələşdirilməli, xüsusilə saziş bağlama tələbi ləğv edilməli, Azərbaycan QHT-ləri ilə onların hüquqlarının eyniliyi təmin edilməlidir. Yerli QHT-lər üçün tələb olunan proseduralardan əlavə, xarici hüquqi şəxslərin filial və nümayəndəliklərinin qeydiyyatı üçün öz ölkəsində hüquqi baxımdan fəaliyyət göstərdiyini təsdiq edən sənədin təsdiqlənmiş surəti və təşkilatın nümayəndəlik və ya filial açmasına dair qərarını təqdim etmək yetərli olmalıdır.

Tövsiyələr

Məhkəmə infrastrukturunun təkmilləşdirilməsi, bu fəaliyyətə elektron xidmətlərin inkorporasiya edilməsi və vətəndaşların ədalət mühakiməsinə çıxış imkanlarının artırılması

- "Elektron məhkəmə" informasiya sistemi ilə Baş Prokurorluqda tətbiq olunan informasiya sisteminin inteqrasiyası təmin olunmalıdır.
- "Elektron məhkəmə" informasiya sisteminin tam şəkildə işə salınması və təkmilləşdirilməsi təmin edilməlidir.
- Məhkəmə proseslərinin şəffaflığının təmin edilməsi məqsədilə proseslərin paralel izlənməsi (sinxron stenoqramın tətbiqi) sistemi tətbiq edilməlidir.
- Bir hakimə düşən iş yükünün azaldılması məqsədilə hakimlərin sayının artırılması istiqamətində daha intensiv işlər aparılmalı, hakimliyə qəbulun daha şıffaf prosedurları tətbiq olunmalıdır.

Tövsiyələr

Dövlət sektorunda bir sıra xidmətlərin müvafiq sahə üzrə ixtisaslaşmış özəl müəssisələrə ötürülməsi

- Kommunal sektorun (içməli su təminatı, elektrik enerjisi təminatı, təbii qaz təminatı) idarə edilməsi özəl sektora verilməsi
- Dövlət kommunal sektorda yalnız dövlət siyasətini müəyyənləşdirilməsini, tarif mexanizmini müəyyənləşdirməsi
- Kommunal sektoru uzunmüddətli özəl sektorun idarəçiliyinə vermək məqsədilə “Konssesiya razılaşması haqqında” ayrıca Qanunun qəbul edilməsi
- Dövlət büdcəsində maliyyələşən Mənzil İstismar Sahələrinin ləğvi, çoxmərtəbəli mənzillərin sahə mülkiyyətçilərin öz idarəçiliyinə (mənzil mülkiyyətçilərinin müştərək cəmiyyətlərinin yaradılması) və ya özəl şirkətlərin idarəçiliyinə verilməsi
- Mənzil Mülkiyyətçilərinin Müştərək Cəmiyyətləri haqqında Qanunun qəbulu

Tövsiyələr

Dövlət qulluqçularının sosial müdafiəsi və sosial təminatı sisteminin gücləndirilməsi

- Dövlət Qulluğu Məcəlləsinin qəbul prosesinin sürətləndirilməsi.
- Dövlət qulluqçularının xidmətə görə qiymətləndirilməsi və illik qaydada mükafatlandırılması üçün hüquqi bazanı təşkil edən — Dövlət qulluqçularının xidməti fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi qaydalarının icrasının nəticələrinin ictimaiyyətə açıqlanması

DİQQƏTİNİZƏ GÖRƏ
TƏŞƏKKÜR EDİRƏM

